

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Φεβρουαρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 456

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 20883 /ΓΔ4

Εκδρομές-Εκπαιδευτικές επισκέψεις και μετακινήσεις μαθητών/τριών Δημόσιων και Ιδιωτικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εντός και εκτός της χώρας.

**Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. Του άρθρου 7 του ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17/τ.Α'/15-02-2017) «Ρύθμιση θεμάτων του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και άλλες διατάξεις».

β. Των άρθρων 45, 47 παρ. 2 και του άρ. 63 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167/τ.Α'/30.09.1985) «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

γ. Του άρθρου 111, παρ. 13 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101/τ.Α'/31.07.1990) «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις».

δ. Του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199/τ.Α'/02-10-2008) «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

ε. Του ν. 4186/2013 (ΦΕΚ 193/τ.Α'/17-09-2013) «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις».

στ. Του άρθρου 66 του ν. 4386/2016 (ΦΕΚ 83/τ.Α'/11.05.2016) «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις».

ζ. Του άρθρου 48 του ν. 4415/2016 (ΦΕΚ 159/τ.Α'/06-09-2016) «Ρυθμίσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις».

2. Την 931/Γ4/13-11-1986 κανονιστική απόφαση περί «Σχολικών Αθλητικών Εκδηλώσεων» (ΦΕΚ 99/τ.Β'/26-02-1987) που κυρώθηκε με το αρ. 16 του ν. 1824/1988 (ΦΕΚ 296/τ.Α'/30-12-1988).

3. Την Γ2/4867/28-08-1992 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 629/τ.Β'/23.10.1992) «Σχολικές Δραστηριότητες».

4. Την Γ2/455/07-02-2000 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 161/τ.Β'/16.02.2000) «για την Αγωγή Σταδιοδρομίας».

5. Την Δ1/Φ.353.1./324/105657 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 1340/τ.Β'/16.10.2002) «Καθορισμός των ειδικότερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των διευθυντών και υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ. και των συλλόγων των διδασκόντων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπουργική απόφαση 353.1/1/4517/Δ1/17-01-2003 (ΦΕΚ 64/τ.Β'/24.01.2003).

6. Την 1720/2006/ΕΚ απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006 για τη θέσπιση προγράμματος δράσης στον τομέα της διά βίου μάθησης.

7. Το π.δ. 7/2018 «Εναρμόνιση νομοθεσίας με οδηγία (ΕΕ) 2015/2302 σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τους συνδεδεμένους ταξιδιωτικούς κανονισμούς (ΕΕ L 326/11.12.2015).

8. Την 190677/Δ5/2016 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 3754/τ.Β'/21-11-2016) «Αθλητικές Δραστηριότητες Σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

9. Την 172877/Δ3/17-10-2016 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 3561/τ.Β'/04-11-2016) «Καθορισμός διαδικασίας σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης προγραμμάτων συνεκπαίδευσης».

10. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/τ.Α'/22.04.2005).

11. Την 79942/ΓΔ4/21-5-2019 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 2005/τ.Β'/31-5-2019) «Εγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση και θέματα οργάνωσης της σχολικής ζωής στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

12. Το π.δ. 18/2018 (ΦΕΚ 31/τ.Α'/23-2-2018) «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων».

13. Το π.δ. 81/2019 (ΦΕΚ 119/τ.Α'/8-7-2019) «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους – Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων».

14. Το π.δ. 83/2019 (ΦΕΚ 121/τ.Α'/9-7-2019) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

15. Το π.δ. 84/2019 (ΦΕΚ 123/τ.Α'/17-7-2019) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων».

16. Την με αριθμ. 6631/Υ1/20-07-2019 (Β' 3009) απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Σοφία Ζαχαράκη».

17. Την ανάγκη πραγματοποίησης σχολικών εκδρομών και εκπαιδευτικών επισκέψεων, εντός και εκτός της χώρας, μαθητών και μαθητριών και συνοδών εκπαιδευτικών Δημοσίων και Ιδιωτικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, και του καθορισμού των αρμοδίων οργάνων και της διαδικασίας έγκρισής τους.

18. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού του ΥΠΑΙΘ για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την με αριθμ. πρωτ. Φ.1/Γ/594/194878/Β1/10-12-2019 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 6 του ν. 4337/2015 (Α' 129) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους είναι δυνατό να πραγματοποιούνται για τους μαθητές και τις μαθήτριες των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχολικοί περιπάτοι, μετακινήσεις στο πλαίσιο αθλητικών δραστηριοτήτων, ημερήσιες εκπαιδευτικές εκδρομές, πολήμερες εκπαιδευτικές εκδρομές (εσωτερικού και εξωτερικού), εκπαιδευτικές και διδακτικές επισκέψεις, επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων, ενώ κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους είναι δυνατό να πραγματοποιούνται μετακινήσεις μαθητών, μαθητριών και συνοδών εκπαιδευτικών στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων και δράσεων, αθλητικών δραστηριοτήτων, εκπαιδευτικών ανταλλαγών, αδελφοποιήσεων και άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Ειδικότερα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 1 Σχολικοί Περιπάτοι

1. Ως σχολικός περίπατος ορίζεται η οργανωμένη από το σχολείο μετάβαση όλων των μαθητών/μαθητριών σε τόπους που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τη σχολική μονάδα. Η μετάβαση αυτή γίνεται πεζή ή με χρήση μεταφορικού μέσου, εντός του διδακτικού ωραρίου και έχει στόχο κοινωνικοποιητικό, ψυχαγωγικό, παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό.

2. Οι περιπάτοι πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του ωραρίου λειτουργίας των σχολείων, δεν υπερβαίνουν τους πέντε (5) συνολικά σε όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους και δεν πραγματοποιούνται περισσότεροι του ενός (1) μέσα στον ίδιο μήνα. Συνιστάται να καταρτίζεται ενδεικτικός προγραμματισμός του συνόλου των περιπάτων ενός διδακτικού έτους από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, κατά την έναρξη του διδακτικού

έτους, στο πλαίσιο του προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου. Η τοποθεσία και η ακριβής ημερομηνία πραγματοποίησης του περιπάτου μπορούν να διαφοροποιηθούν σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό, εάν συντρέχουν λόγοι που σχετίζονται με τη λειτουργία του σχολείου ή είναι απαγορευτικές οι καιρικές συνθήκες ή εάν υπάρχει πρόταση για επιλογή καταλληλότερης τοποθεσίας. Ο σχολικός περίπατος είναι δυνατόν να πραγματοποιείται κατά τάξη σε διαφορετικές τοποθεσίες αλλά την ίδια ημέρα.

3. Πέραν του αρχικού προγραμματισμού, για την πραγματοποίηση περιπάτου λαμβάνεται απόφαση από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών. Μετά τη λήψη της σχετικής απόφασης, ενημερώνεται η αρμόδια προϊσταμένη εκπαιδευτική αρχή, με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

4. Οι διδάσκοντες/ουσες καθηγητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να συνοδεύσουν τους/τις μαθητές/τριες στον περίπατο, εκτός εάν κατά την κρίση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών η συμμετοχή κάποιου/ας καθηγητή/τριας καθίσταται αδύνατη.

5. Σε μαθητή/τρια που απουσιάζει από το σχολικό περίπατο καταχωρίζονται απουσίες ισάριθμες με τις διδακτικές ώρες που προβλέπονται από το ωρολόγιο πρόγραμμα της ημέρας κατά την οποία πραγματοποιείται ο περίπατος.

Στην περίπτωση που για την πραγματοποίηση του περιπάτου χρησιμοποιείται μεταφορικό μέσο, για τη συμμετοχή του/της μαθητή/τριας κατατίθεται υπεύθυνη δήλωση από τον κηδεμόνα του/της και εφόσον ο κηδεμόνας δεν συμφωνεί, δεν καταχωρίζονται απουσίες και ο/η μαθητής/μαθήτρια παραμένει στο σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια του περιπάτου και συμμετέχει σε σχολικές δραστηριότητες σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση περιπάτου με μεταφορικό μέσο είναι η συμμετοχή του 70% των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών της σχολικής μονάδας.

6. Είναι δυνατόν τις ημέρες πραγματοποίησης των σχολικών περιπάτων συγκροτημένες ομάδες μαθητών και μαθητριών εναλλακτικά να πραγματοποιούν εκπαιδευτικές επισκέψεις στο πλαίσιο σχολικών δραστηριοτήτων ή άλλων εγκεκριμένων δράσεων, εφόσον έχουν γίνει οι προαπαιτούμενες ενέργειες.

Άρθρο 2 Εκπαιδευτικές Εκδρομές

1. Ως εκπαιδευτική εκδρομή ορίζεται η οργανωμένη μετάβαση των μαθητών/τριών οποιασδήποτε τάξης, κατά τα ακολούθως οριζόμενα, σε τόπους ιδιαίτερης μορφωτικής και παιδαγωγικής αξίας. Οι εκπαιδευτικές εκδρομές αποτελούν αναγκαίο συμπλήρωμα της αγωγής των μαθητών και μαθητριών, μέσω των οποίων παρέχεται η δυνατότητα να γνωρίσουν τα επιτεύγματα του ανθρώπου μέσα στη μακροχρόνια πορεία του πολιτισμού και να καλλιεργήσουν την κοινωνικότητά τους. Για το σκοπό αυτό επιλέγονται περιοχές με ιδιαίτερη

εκπαιδευτική αξία (πολιτιστική, αρχαιολογική, ιστορική, οικολογική), ενώ κρίνεται απαραίτητη η προηγούμενη ενημέρωση και παροχή πληροφοριών στους μαθητές και μαθήτριες σχετικά με τον τόπο τον οποίο πρόκειται να επισκεφθούν, ώστε να εξασφαλίζεται η απόκτηση όσο το δυνατόν πιο πλούσιων εμπειριών. Για την πραγματοποίησή τους καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια.

2. Πραγματοποιείται μία (1) ημερήσια εκδρομή χωρίς διανυκτέρευση για τους/τις μαθητές/τριες όλων των τάξεων των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος, έως και δέκα (10) ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων. Η ημερήσια εκδρομή δύναται να πραγματοποιηθεί κατά τάξη ή τμήματα τάξεων σε διαφορετικούς προορισμούς, αλλά την ίδια ημέρα.

3. Σε περίπτωση που για την πραγματοποίηση της ως άνω ημερήσιας εκπαιδευτικής εκδρομής, επιλέγονται οργανωμένοι χώροι όπως αθλητικά κέντρα, τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές κατασκηνώσεις και άλλα, θα πρέπει αυτοί να είναι πιστοποιημένοι και να διαθέτουν σχετική άδεια λειτουργίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες και κατάλληλες προδιαγραφές για την υποδοχή μαθητών και μαθητριών. Αρμόδιος για τον έλεγχο της καταλληλότητας του χώρου υποδοχής είναι ο αρχηγός της εκδρομής. Ειδικά για χώρους άθλησης-δραστηριοτήτων ο αρχηγός της εκδρομής ζητά αντίγραφα των σχετικών αδειών και πιστοποιητικών τόσο των εγκαταστάσεων όσο και των παρεχόμενων υπηρεσιών τις οποίες εγκρίνει ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών.

4. Μαθητές/τριες οι οποίοι/ες δεν συμμετέχουν στην ημερήσια εκδρομή παραμένουν στο σχολείο και συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες, σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της ημερήσιας εκδρομής είναι η συμμετοχή του 70% του αριθμού των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών του σχολείου.

5. Πραγματοποιείται μία (1) πολυήμερη εκδρομή από τους/τις μαθητές/τριες της τελευταίας τάξης των Γενικών Λυκείων (ΓΕ.Λ.) Ειδικών Λυκείων, Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) και των Λυκείων των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.), στο εσωτερικό της χώρας ή σε χώρα/χώρες του εξωτερικού, κατά το χρονικό διάστημα από 15 Οκτωβρίου έως 19 Δεκεμβρίου (ημέρα επιστροφής) και από 1 Φεβρουαρίου έως και δέκα (10) ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων, η οποία έχει διάρκεια συνολικά μέχρι πέντε (5) εργάσιμες ημέρες. Η εκδρομή αυτή, ανάλογα με τη χιλιομετρική απόσταση από τον τόπο προορισμού και τον τρόπο μετακίνησης των μαθητών και μαθητριών, μπορεί να έχει διάρκεια έως επτά (7) ημέρες, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση, που η εκδρομή έχει διάρκεια πέντε (5) εργάσιμες ημέρες δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησής τους με πλοία, όταν αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Απαραίτητη προϋπόθεση για την

πραγματοποίηση της πολυήμερης εκδρομής είναι η συμμετοχή του 70% του αριθμού των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών της τάξης. Μαθητές/τριες οι οποίοι/ες δεν συμμετέχουν στην εκδρομή παραμένουν στο σχολείο και παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

6. Η πολυήμερη εκδρομή είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί σε διαφορετικούς προορισμούς ανά ομάδες τμημάτων. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της πολυήμερης εκδρομής είναι η συμμετοχή του 70% του αριθμού των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών της τάξης ή της ομάδας τμημάτων που μετακινείται. Μαθητές/μαθήτριες οι οποίοι δεν συμμετέχουν στην εκδρομή παραμένουν στο σχολείο και παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

7. Θεωρείται σημαντικό να ενισχύεται το ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση εκδρομών στο εσωτερικό της χώρας σε περιοχές με αρχαιολογικό, περιβαλλοντικό, ιστορικό ενδιαφέρον και φυσικό κάλλος.

Άρθρο 3

Εκπαιδευτικές επισκέψεις

1. Ως εκπαιδευτικές επισκέψεις ορίζονται οι μετακινήσεις μαθητών/τριών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εγκεκριμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων (προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, πολιτιστικών θεμάτων και αγωγής σταδιοδρομίας). Πραγματοποιούνται έως δύο (2) εκπαιδευτικές επισκέψεις στο εσωτερικό ή εξωτερικό ή σε Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) διάρκειας έως τριών (3) εργάσιμων ημερών ή έως πέντε (5) ημερών, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες ή έως επτά (7) εκπαιδευτικές επισκέψεις διάρκειας μιας (1) ημέρας μόνο για τις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Β/θμιας (ΣΜΕΑΕ). Οι ανωτέρω επισκέψεις λαμβάνουν χώρα οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων. Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών και μαθητριών με πλοία, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Οι παραπάνω εκπαιδευτικές επισκέψεις αφορούν στη συγκεκριμένη ομάδα μαθητών και μαθητριών – εκπαιδευτικών, οι οποίοι υλοποιούν το πρόγραμμα με απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια τους την συμμετοχή τουλάχιστον του 70% των μαθητών και μαθητριών που το υλοποιούν. Οι εν λόγω επισκέψεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κατ' έτος οδηγίες του Υ.ΠΑΙ.Θ. Στις μετακινήσεις της παρούσας παραγράφου δεν συμπεριλαμβάνεται η ολιγόωρη μετακίνηση της ομάδας για τη συμμετοχή κατά την ημέρα παρουσίασης των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

2. Στο πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να πραγματοποιούνται στο εσωτερικό ή εξωτερικό:

α. μία (1) εκπαιδευτική επίσκεψη ανά τάξη Γυμνασί-

ου, Α', Β' και Γ' τάξη Γενικού Λυκείου καθώς και Α' τάξη Επαγγελματικού Λυκείου ή έως δύο (2) ανά τάξη ή τμήματα τάξεων, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας Β' και Γ' ΕΠΑ.Λ. διάρκειας, έως τριών (3) εργασιμών ημερών ή έως πέντε (5) ημερών, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες, στο πλαίσιο των διδακτικών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος.

β. μία (1) εκπαιδευτική επίσκεψη ανά τάξη Γυμνασίου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), Λυκείου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), Γυμνασίου ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. καθώς και Α' τάξη Λυκείου ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. ή έως δύο (2) ανά τάξη Ειδικού Εργαστηρίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.ΕΚ.), ανά τάξη, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας Β', Γ' και Δ' Λυκείου ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. διάρκειας έως τριών (3) εργασιμών ημερών ή έως πέντε (5) ημερών, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες ή έως τέσσερις (4) εκπαιδευτικές επισκέψεις διάρκειας μιας (1) ημέρας, στο πλαίσιο των διδακτικών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος.

Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών και μαθητριών με πλοία, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Το πρόγραμμα των εκπαιδευτικών επισκέψεων μπορεί να είναι διαθεματικό και να συνδέεται με συγκεκριμένους διδακτικούς στόχους και διδακτικές ενότητες περισσότερων του ενός μαθημάτων.

Πραγματοποιούνται μέσα στο διδακτικό έτος και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων και πρέπει να συμμετέχει τουλάχιστον το 70% των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών της τάξης ή τμήματος τάξης που μετακινείται, του τομέα, της ειδικότητας ή του τμήματος ειδικότητας. Οι μαθητές/τριες που δε συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές επισκέψεις παραμένουν στο σχολείο και παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

Κατά την υλοποίηση προγραμμάτων συνεκπαίδευσης, μεταξύ ΣΜΕΑΕ και σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πραγματοποιείται ο αριθμός των εκπαιδευτικών επισκέψεων που έχουν καθοριστεί στα πρακτικά αποφάσεων των Συλλόγων Διδασκόντων/ουσών των συνεργαζόμενων σχολικών μονάδων, εφόσον τα προγράμματα αυτά έχουν σχεδιαστεί και εγκριθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στην 172877/Δ3/17-10-2016 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 3561/τ.Β'/4-11-2016).

Άρθρο 4

Διδακτικές επισκέψεις

1. Διδακτική επίσκεψη αποτελεί η οργανωμένη μετάβαση των μαθητών/τριών σε εξωσχολικούς χώρους για τη διεξαγωγή μαθημάτων του αναλυτικού προγράμματος. Αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ετήσιου σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο τάξης και σχολικής μονάδας. Με τον τρόπο αυτό, η εμπειρία συνιστά τη βάση απόκτησης της γνώσης και το σχολείο ανοίγεται στη ζωή και στην κοινωνία.

2. Διδακτικές επισκέψεις είναι δυνατό να πραγματοποιούνται σε χώρους επιστημονικής, ιστορικής, θρησκευ-

τικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής αναφοράς, σε μονάδες παραγωγής, αξιοθέατα, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ., κατόπιν συνεννόησης και σε συνεργασία με τους αρμόδιους κατά περίπτωση δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, όπως υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, ιστορικά αρχεία, δημοτικές βιβλιοθήκες, φυσιολατρικές λέσχες, επιμελητήρια, επιστημονικούς συλλόγους, κέντρα νεότητας, δημόσιους οργανισμούς, εκθεσιακούς, μουσειακούς και θρησκευτικούς χώρους, εργαστήρια, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

3. Πραγματοποιούνται οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος έως εννιά (9) ανά τάξη ή τμήμα ή ομάδες τμημάτων, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας, διδακτικές επισκέψεις με διάρκεια μίας ή περισσότερων διδακτικών ωρών. Οι διδακτικές επισκέψεις είναι ολιγόωρες, εντός ωραρίου λειτουργίας του σχολείου και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις η διάρκειά τους μπορεί να παραταθεί έως και δύο ώρες πέραν του ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, κατά την κρίση του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας. Ειδικά για τους/τις μαθητές/τριες των ΕΠΑ.Λ. του Τομέα Ναυτιλιακών Επαγγελμάτων και των ειδικοτήτων του, η διάρκειά τους μπορεί να παραταθεί πέραν του ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, για όσες ώρες απαιτείται, ανάλογα με τη φύση και τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου της επισκεπτόμενης παραγωγικής μονάδας, κατά την κρίση του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου.

4. Οι επισκέψεις αναφέρονται σε συγκεκριμένη ενότητα των διδακτικών αντικειμένων του αναλυτικού προγράμματος και πραγματοποιούνται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του εκπαιδευτικού που προτείνει τη διδακτική επίσκεψη και απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών. Για την πραγματοποίηση της διδακτικής επίσκεψης απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον του 70% των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών της τάξης ή του εκάστοτε τμήματος, τομέα, ειδικότητας ή τμήματος ειδικότητας. Μαθητές/τριες οι οποίοι/ες δεν συμμετέχουν παραμένουν στο σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια της διδακτικής επίσκεψης και συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες ή παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα, σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

Άρθρο 5

Εκδρομές - εκπαιδευτικές μετακινήσεις μαθητών/τριών στο εξωτερικό στο πλαίσιο ευρωπαϊκών και διεθνών δράσεων

1. Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους είναι δυνατό να πραγματοποιούνται εκδρομές - εκπαιδευτικές μετακινήσεις μαθητών, μαθητριών και συνοδών εκπαιδευτικών των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο εξωτερικό, στο πλαίσιο: α. εκπαιδευτικών ανταλλαγών σε συνέχεια διακρατικών συμφωνιών/μνημονίων συνεργασίας/εκτελεστικών προγραμμάτων, β. αδελφοποιήσεων, γ. εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων, δ. ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων/προγραμμάτων, που δεν γίνονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus, ε. προγραμμάτων διεθνών οργανισμών, στ. συμμετοχών σε διεθνείς συναντήσεις, συνέδρια, ημερίδες, διαγωνισμούς, μαθητικές

επιστημονικές ολυμπιάδες και άλλες διεθνείς εκδηλώσεις, ζ. πρόσκλησης σχολείων της περ. α του άρθρου 3 του ν. 4415/2016 (Α' 159), η. βράβευσης με ταξίδι στο εξωτερικό κατόπιν συμμετοχής σε διαγωνιστική διαδικασία εγκεκριμένη από το Υ.ΠΑΙ.Θ., θ. πιλοτικών προγραμμάτων διεθνών σχολικών δικτύων που εγκρίνονται ή συντονίζονται από το Υ.ΠΑΙ.Θ., ι. επισκέψεων σε ερευνητικά κέντρα, εκπαιδευτικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, κέντρα πολιτισμού και / ή αθλητισμού και ια. επισκέψεων σε ευρωπαϊκούς θεσμούς/διεθνείς οργανισμούς κατόπιν σχετικής πρόσκλησης και αποδοχής τυχόν αιτήματος από τον διεθνή οργανισμό.

2. Συγκεκριμένα, για εκδρομές-εκπαιδευτικές μετακινήσεις στο εξωτερικό που ανήκουν στις περιπτώσεις α, β, ζ, η, ι και ια της πρώτης παραγράφου, η διάρκεια ορίζεται έως επτά (7) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων των αργιών, για μετάβαση σε ευρωπαϊκό ή μεσογειακό κράτος και έως δέκα (10) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων των αργιών, για μετάβαση σε κράτος εκτός Ευρώπης ή Μεσογείου. Για τις λοιπές περιπτώσεις της πρώτης παραγράφου η διάρκεια εκδρομής-μετακίνησης μπορεί να είναι μεγαλύτερη, με σαφή αιτιολόγηση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, εφόσον προκύπτει από την εκπαιδευτική ανάγκη του προγράμματος στο οποίο θα συμμετάσχουν οι μαθητές/τριες.

3. Ο αριθμός των ημερών του προγράμματος μετακίνησης πρέπει αυστηρά να δικαιολογείται από το σκοπό και το εκπαιδευτικό περιεχόμενο της εκδρομής-εκπαιδευτικής μετακίνησης.

4. Οι μετακινήσεις πραγματοποιούνται εντός του σχολικού έτους, εξαιρουμένου του χρονικού διαστήματος επτά (7) ημερολογιακών ημερών πριν την έναρξη των εξετάσεων (ενδοσχολικών και πανελλαδικών) και έως τη λήξη τους.

5. Σε αυτές συμμετέχουν συγκεκριμένες ομάδες μαθητών και μαθητριών του σχολείου, ύστερα από σχετική και αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και οπωσδήποτε με την έγγραφη συναίνεση των γονέων ή κηδεμόνων τους.

6. Επιτρέπεται η συγκρότηση διασχολικής ομάδας, έως και είκοσι τεσσάρων (24) μαθητών/τριών διαφορετικών σχολείων, προκειμένου να συμμετάσχει σε εκδρομές-εκπαιδευτικές μετακινήσεις που περιγράφονται στα σημεία α, γ, δ, ε, στ, η και θ της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου. Για κάθε διασχολική ομάδα ορίζεται αρχηγός εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες. Ο αρχηγός αναλαμβάνει τη διαδικασία έγκρισης της εκδρομής-εκπαιδευτικής μετακίνησης και συνοδεύει τους μαθητές/τριες σε αυτή. Η συγκρότηση της διασχολικής ομάδας και ο ορισμός του/της αρχηγού της ομάδας γίνεται από τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατόπιν εξέτασης αιτήματος που υποβάλλει ο/η εν δυνάμει αρχηγός για την έγκριση του προτεινόμενου προγράμματος εκδρομής-εκπαιδευτικής μετακίνησης. Στην εν λόγω αίτηση επισυνάπτονται πρακτικά από τους Συλλόγους Διδασκόντων/ουσών των σχολείων των μαθητών/τριών που επιθυμούν να συμμετάσχουν από τα οποία προκύπτει σύμφωνη γνώμη για τον/την προτεινόμενο/η αρχηγό της ομάδας, αναγράφονται τα πλήρη

στοιχεία των μαθητών/τριών που μετακινούνται, και επισυνάπτεται το υπό έγκριση αναλυτικό προτεινόμενο πρόγραμμα εκδρομής-εκπαιδευτικής μετακίνησης. Η έγκριση της εκδρομής- εκπαιδευτικής μετακίνησης των διασχολικών ομάδων γίνεται από την οικεία Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που ανήκει ο/η αρχηγός της ομάδας.

7. Ειδικά, για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργανώνονται από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υ.ΠΑΙ.Θ., επιτρέπεται η συγκρότηση διασχολικής ομάδας, ανεξαρτήτως αριθμού μαθητών και μαθητριών. Οι διαδικασίες συγκρότησης της ομάδας και οργάνωσης των εκπαιδευτικών μετακινήσεων στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις.

8. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στις αδελφοποιήσεις, αυτές πραγματοποιούνται μόνον με σχολεία του εξωτερικού, ύστερα από σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών στην οποία περιγράφεται επακριβώς ο σκοπός της αδελφοποίησης. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετακίνηση στα πλαίσια αδελφοποίησης σχολείων, αποτελεί η προηγούμενη έγκριση της αδελφοποίησης από την αιρετή Περιφέρεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3852/2010, ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Επισημαίνεται ότι για την έγκριση της αδελφοποίησης από την αιρετή Περιφέρεια, η ενδιαφερόμενη σχολική μονάδα οφείλει να προσκομίσει, τα παρακάτω συνοδευτικά: α) Πρακτικό Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών στο οποίο πρέπει να περιγραφεί επακριβώς ο σκοπός της αδελφοποίησης και οι υπεύθυνοι καθηγητές/τριες, β) Έγγραφο βεβαίωση του ετέρου σχολείου ότι συμφωνεί να πραγματοποιηθεί η αδελφοποίηση. Τα παραπάνω διαβιβάζονται στα Γραφεία Παιδείας των Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων, δια της οικείας Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, απαραίτητως συνοδευόμενα με την σχετική εισήγηση του/της Προϊσταμένου/ης. Η εκδοθησομένη απόφαση κοινοποιείται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Η αδελφοποίηση με ένα συγκεκριμένο σχολείο γίνεται μία φορά και ισχύει στο διηνεκές.

Επιτρέπεται η πραγματοποίηση έως δύο (2) μετακινήσεων αυτού του τύπου ανά σχολικό έτος, ανεξαρτήτως αν μία σχολική μονάδα έχει αιτηθεί αδελφοποίηση με περισσότερα του ενός σχολεία, κάθε φορά που προκύπτει ανάγκη. Τα αδελφοποιημένα σχολεία παρουσιάζουν κοινό πρόγραμμα δραστηριοτήτων, το οποίο αφορά σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης και εγκρίνεται από την οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Άρθρο 6

Σχολικές Αθλητικές Δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους και κατά τις εργάσιμες ημέρες, το Σάββατο ή/και την Κυριακή είναι δυνατό να πραγματοποιούνται μετακινήσεις μαθητών και μαθητριών Γυμνασίων, Γυμνασίων Ε.Α.Ε., Λυκείων (Γ.Ε.Λ. – Ε.Π.Α.Λ.-Ε.Α.Ε.), Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (Ε.Ν.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.) και Ειδικών Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.ΕΚ.) ως εξής:

α) Εντός ορίων της οικείας Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο των ενδοσχολικών

αγώνων, των αγώνων ΑθλοΠΑΙΔΕΙΑΣ, των Πανελληνίων Αγώνων Λυκείων καθώς και Αθλητικών Προγραμμάτων και Δράσεων εγκεκριμένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, με έγκριση του/της Διευθυντή/ντριας και του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου, έπειτα από ενυπόγραφη συναίνεση του γονέα ή κηδεμόνα. Οι μετακινήσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιούνται εντός ή εκτός ωρολογίου προγράμματος.

β) Εκτός ορίων της οικείας Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο των αγώνων ΑθλοΠΑΙΔΕΙΑΣ, των Πανελληνίων Αγώνων Λυκείων, καθώς και Αθλητικών Προγραμμάτων και Δράσεων εγκεκριμένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις εγκεκριμένες προκηρύξεις των Οργανωτικών Επιτροπών Σχολικών Αγώνων, με έγκριση του/της οικείου/ας Διευθυντή/ντριας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Στις μετακινήσεις αυτές συμμετέχουν συγκεκριμένοι μαθητές/τριες ή ομάδες μαθητών και μαθητριών του σχολείου, έπειτα από ενυπόγραφη συναίνεση του γονέα ή κηδεμόνα και σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

γ) Στο εξωτερικό για συμμετοχή σε Διεθνείς Σχολικές Αθλητικές Δραστηριότητες και Αγώνες με απόφαση της Διεύθυνσης Φυσικής Αγωγής του Υ.ΠΑΙ.Θ., ύστερα από εισήγηση της Κεντρικής Οργανωτικής Επιτροπής Σχολικών Αθλητικών Δραστηριοτήτων (Κ.Ο.Ε.Σ.Α.Δ.).

Για τις ανωτέρω μετακινήσεις, εντός ή εκτός ορίων της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, ισχύουν τα οριζόμενα στην 190677/Δ5/2016 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 3754/τ.Β'/21-11-2016) με θέμα: «Αθλητικές Δραστηριότητες σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 7

Επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων

α. Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους είναι δυνατό να πραγματοποιούνται επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που προσκαλούνται από τον Πρόεδρο της Βουλής, ύστερα από την έγκριση του προγράμματος από το Υ.ΠΑΙ.Θ. και την υποβολή σχετικής αίτησης του σχολείου.

β. Οι επισκέψεις αυτές εντάσσονται στις εκπαιδευτικές εκδρομές, αποτελούν ανεξάρτητο πρόγραμμα και αφορούν στους/στις μαθητές/τριες όλων των τάξεων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

γ. Για τις επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων απαιτείται η συμμετοχή του 50% των φοιτώντων μαθητών και μαθητριών της τάξης.

δ. Οι επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων πραγματοποιούνται από την έναρξη του διδακτικού έτους έως και δέκα (10) ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων. Οι εν λόγω επισκέψεις, ανάλογα με την απόσταση, μπορεί να συμπεριλαμβάνουν έως δύο (2) διανυκτερεύσεις, ενώ για τη νησιωτική Ελλάδα και τις ακριτικές-παραμεθόριες περιοχές έως τρεις (3) διανυκτερεύσεις. Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών και μαθητριών με πλοία, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια.

Άρθρο 8

Συμμετοχή μαθητών και μαθητριών σε διαγωνισμούς, μαθητικά συνέδρια, ημερίδες και λοιπές εκδηλώσεις

1. Προβλέπεται η μετακίνηση στο εσωτερικό συγκεκριμένων μαθητών και μαθητριών κατά τις εργάσιμες ημέρες, το Σάββατο ή/και την Κυριακή για συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς ή εκδηλώσεις (μαθητικά συνέδρια, ημερίδες, προγράμματα, συμπόσια, κ.λπ.) που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.ΠΑΙ.Θ. και οργανώνονται από ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα, επιστημονικές ενώσεις ή φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού και σκοπό έχουν την προβολή του εκπαιδευτικού έργου και τη διάχυση των καλών πρακτικών του. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της μετακίνησης είναι ότι δεν διατάσσεται η ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας.

2. Για τη μετακίνηση των μαθητών και μαθητριών απαιτείται οπωσδήποτε έγγραφη συναίνεση του γονέα ή κηδεμόνα και απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, στην οποία περιγράφεται επακριβώς η δράση στην οποία συμμετέχουν οι μαθητές/τριες και τεκμηριώνονται οι λόγοι συμμετοχής των μαθητών/τριών και των συνοδών εκπαιδευτικών. Τους/Τις μαθητές/τριες συνοδεύουν εκπαιδευτικοί κατ' αναλογία που δεν θα καταστρατηγεί τα προβλεπόμενα για μετακινήσεις μαθητών και μαθητριών. Στη μετακίνηση των μαθητών και μαθητριών για τους σκοπούς του άρθρου αυτού μπορούν να συμμετάσχουν, με δική τους δαπάνη και εφόσον το επιθυμούν, οι γονείς ή κηδεμόνες των μαθητών/τριών που συμμετέχουν με τη σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

3. Σε περίπτωση που η ομάδα του σχολείου είναι ολιγομελής (έως δέκα μαθητές/τριες), δύναται να δημιουργηθούν συνεργασίες σχολείων της ίδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, εφόσον συμμετέχουν στην ίδια δράση, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετακίνησή τους σε εκδηλώσεις, όπως περιγράφονται στην πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου. Τους/Τις μαθητές/τριες συνοδεύουν εκπαιδευτικοί κατ' αναλογία που δεν θα καταστρατηγεί τα προβλεπόμενα για τις μετακινήσεις και αρχηγός της εκδρομής ορίζεται ο/η εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες και συνοδοί ορίζονται εκπαιδευτικοί κατόπιν συνεννόησης των εμπλεκόμενων σχολικών μονάδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Α. Προϋποθέσεις μετακινήσεων

Άρθρο 9

Λήψη Απόφασης Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών

1. Για κάθε εκδρομή-επίσκεψη-μετακίνηση μαθητών και μαθητριών απαιτείται απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών της σχολικής μονάδας που πραγματοποιεί τη μετακίνηση με αιτιολόγηση του σκοπού και της επιλογής του τόπου προορισμού. Με εξαίρεση την περίπτωση του περιπάτου χωρίς μεταφορικό μέσο (άρθρο 1), η ως άνω απόφαση λαμβάνεται, είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από την πραγματοποίηση των

πολύημερων εκδρομών και μετακινήσεων και δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την πραγματοποίηση των ημερήσιων εκδρομών και μετακινήσεων. Σε περίπτωση κατά την οποία εκφράζεται τεκμηριωμένη ένσταση για την υλοποίηση της εκδρομής-μετακίνησης από μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας στο ίδιο πρακτικό αιτιολογεί το σκεπτικό της πραγματοποίησής της. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ Δ/θμιας Εκπ/σης απαιτείται η αιτιολογημένη λήψη απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών για όλες τις περιπτώσεις μετακινήσεων μαθητών και μαθητριών.

Με την απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών ορίζονται απαραίτητως:

i. Ο αρχηγός της εκδρομής-μετακίνησης και ο αναπληρωτής του, οι οποίοι πρέπει να είναι μόνιμοι εκπαιδευτικοί.

Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση που δεν υπάρχει μόνιμος εκπαιδευτικός, ο αρχηγός της εκδρομής-μετακίνησης ή/και ο αναπληρωτής του δύναται να είναι αναπληρωτής εκπαιδευτικός πλήρους ωραρίου.

ii. Οι συνοδοί καθηγητές/τριες, οι οποίοι είναι εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πλην των αναπληρωτών καθηγητών μειωμένου ωραρίου και ωρομισθίων και σε αναλογία ένας/μία (1) εκπαιδευτικός ανά είκοσι πέντε (25) μαθητές/τριες για μετακινήσεις στο εσωτερικό και ένας/μία (1) εκπαιδευτικός ανά είκοσι (20) μαθητές/τριες για μετακινήσεις στο εξωτερικό, σε κάθε περίπτωση εκτός του αρχηγού. Επίσης, ορίζονται τουλάχιστον δύο (2) εκπαιδευτικοί ως αναπληρωτές των συνοδών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οποίες θα πρέπει να αιτιολογούνται πλήρως, και εφόσον ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών το κρίνει απαραίτητο, μπορούν να συνοδεύουν εκδρομή- μετακίνηση μέχρι και δύο (02) επιπλέον εκπαιδευτικοί.

Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ Δ/θμιας Εκπ/σης ορίζεται κατ' ελάχιστον ανά τμήμα ένας/μία (1) συνοδός, εκτός κι αν οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών και μαθητριών απαιτούν μεγαλύτερο αριθμό συνοδών.

Ο αρχηγός της εκδρομής-μετακίνησης, καθώς και οι συνοδοί καθηγητές/τριες, θα πρέπει να ανήκουν στον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών του σχολείου που πραγματοποιεί την εκδρομή, ενώ προηγούνται οι διδάσκοντες/ουσες στην αντίστοιχη τάξη.

Στην περίπτωση μετακινήσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων, οι συνοδοί εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι οπωσδήποτε μέλη της παιδαγωγικής ομάδας, εκτός εάν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, οπότε μπορεί να συνοδεύσει και εκπαιδευτικός που δεν συμμετέχει στην παιδαγωγική ομάδα.

Η συνοδεία μαθητών/τριών σε διασχολικές ομάδες δύναται να γίνεται από εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε άλλο σχολείο και σε περιπτώσεις συμμετοχής σε διεθνείς διαγωνισμούς δύναται να επικουρούνται από μέλη του Δ.Σ. της αρμόδιας Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ανάλογα με τις ανάγκες του σκοπού της εκδρομής- εκπαιδευτικής μετακίνησης.

iii. Η ημερομηνία αναχώρησης και επιστροφής.

iv. Ο τόπος όπου θα πραγματοποιηθεί η εκδρομή/εκπαιδευτική μετακίνηση.

v. Το αναλυτικό πρόγραμμα της εκδρομής/εκπαιδευτικής μετακίνησης, το οποίο πρέπει να τηρείται απαρέγκλιτα, για να επιτυγχάνεται τόσο ο σκοπός της, που είναι εκπαιδευτικός και μορφωτικός, όσο και η ασφαλής μετακίνηση των μαθητών και μαθητριών. Στο αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να αναγράφονται οι ακριβείς ώρες αναχώρησης και άφιξης στον προορισμό, τα μεταφορικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη μετακίνηση, οι αριθμοί πτήσεων για αεροπορικές μετακινήσεις, τα ακτοπλοϊκά δρομολόγια για θαλάσσιες μετακινήσεις κ.ο.κ., όπως, επίσης και το ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και μετακινήσεων στον τόπο προορισμού, ξεχωριστά για κάθε ημέρα.

vi. Στις περιπτώσεις μετακινήσεων των άρθρων 3, 5, 7 και 8 εφόσον οι μετακινήσεις πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εγκεκριμένων προγραμμάτων, στο πρακτικό αναγράφεται απαραίτητως η απόφαση έγκρισης του προγράμματος.

vii. Τα ονόματα των συμμετεχόντων μαθητών και μαθητριών, για τις μετακινήσεις των περιπτώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 3, καθώς και των άρθρων 5 και 8.

2. Με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου είναι δυνατό να συμμετέχουν στην εκδρομή έως και δύο (2) μέλη του Συλλόγου των Γονέων και Κηδεμόνων, με δική τους δαπάνη, χωρίς σ' αυτή την περίπτωση να μειώνεται ο αριθμός των συνοδών καθηγητών/τριών. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ ο αριθμός των μελών του Συλλόγου των Γονέων και Κηδεμόνων δύναται να είναι μεγαλύτερος των δύο (2) με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου, με δική τους δαπάνη, χωρίς σ' αυτή την περίπτωση να μειώνεται ο αριθμός των συνοδών καθηγητών/τριών.

3. Σε περίπτωση που στο σχολείο φοιτά μαθητής/τρια με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ο/η οποίος/α υποστηρίζεται από Σχολικό Νοσηλεύτη/τρια ή Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην υπουργική απόφαση 88348/Δ3/30-05-2018 (ΦΕΚ 1585/τ. Β' /08-05-2018) «Καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών και του κλάδου ΔΕ01 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης.». Επιπλέον, με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών των Γυμνασίων, ΓΕ.Λ., ΕΠΑ.Λ. και ΣΜΕΑΕ είναι δυνατό μαθητής/μαθήτρια με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να συμμετέχει σε εκδρομή-μετακίνηση με συνοδεία ενήλικου συγγενικού ή άλλου ενήλικου προσώπου που εισηγείται και διαθέτει η οικογένεια, με δική της δαπάνη.

4. Απαγορεύεται αυστηρά σε οποιοδήποτε άλλο άτομο, πλην των ρητά αναφερόμενων στην πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, με οικονομική ή χωρίς οικονομική επιβάρυνση, να συμμετέχει σε σχολική εκδρομή- μετακίνηση.

Άρθρο 10

Υπεύθυνη Δήλωση Γονέα/Κηδεμόνα

1. Με εξαίρεση την περίπτωση του περιπάτου χωρίς μεταφορικό μέσο, είναι απαραίτητο ο γονέας/κηδεμό-

νας να καταθέτει στον/η Διευθυντή/ντρια του σχολείου αυτοπροσώπως ή με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του, ενυπόγραφο υπεύθυνη δήλωση, με την οποία συναινεί ή όχι για τη συμμετοχή του παιδιού του στη σχεδιαζόμενη εκδρομή-μετακίνηση, αφού προηγουμένως ενημερωθεί εγγράφως για το αναλυτικό πρόγραμμα της εκδρομής- μετακίνησης συμφωνώντας ως προς την πιστή τήρησή του, καθώς και τις υποχρεώσεις των μαθητών και μαθητριών. Επίσης, στην ίδια υπεύθυνη δήλωση, ο γονέας/κηδεμόνας αναφέρει τυχόν χρόνιο πρόβλημα υγείας του/της μαθητή/τριας. Στην περίπτωση κατά την οποία ο μαθητής/τρια έχει χρόνιο πρόβλημα υγείας η υπεύθυνη δήλωση συνοδεύεται από ενημερωτικό σημείωμα στο οποίο αναγράφονται: α) τα φάρμακα που πρέπει να λαμβάνει ο συγκεκριμένος/η μαθητής/τρια (πρέπει να ελέγχεται το απόθεμα για τη διάρκεια της εκδρομής-μετακίνησης), β) οι πρώτες ενέργειες σε περίπτωση ανάγκης και γ) το τηλέφωνο του θεράποντος ιατρού. Οι υπεύθυνοι δηλώσεις κατατίθενται εντός προθεσμίας που ορίζεται από τον/τη Διευθυντή/ντρια του σχολείου. Οι ενήλικες μαθητές/τριες υπογράφουν και καταθέτουν οι ίδιοι/ες την ως άνω υπεύθυνη δήλωση.

2. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ Δ/θμιας Εκπ/σης απαιτείται η έγγραφη συγκατάθεση των γονέων ή κηδεμόνων για όλες τις περιπτώσεις μετακινήσεων μαθητών και μαθητριών.

Άρθρο 11

Συμπράξεις Σχολικών Μονάδων

Σχολεία με μικρό αριθμό μαθητών/τριών είναι δυνατό να πραγματοποιούν πολυήμερες εκδρομές στο εσωτερικό ή εξωτερικό, μετά από σύμπραξη-συνεργασία με άλλα σχολεία της ίδιας ή άλλης Διεύθυνσης (ακόμη και διαφορετικών Περιφερειακών Διευθύνσεων) μετά από ενημέρωση των οικείων Διευθυντών/ντριών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Αρχηγός ορίζεται ο/η εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες. Η έγκριση δίνεται από τον/τη Διευθυντή/ντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της σχολικής μονάδας με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες.

Β. Οργάνωση εκπαιδευτικών εκδρομών-μετακινήσεων

Άρθρο 12

Ετήσιος Προγραμματισμός Μετακινήσεων

1. Οι εκδρομές-μετακινήσεις οργανώνονται από το σχολείο με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας. Ενδεικνύεται να προγραμματίζονται κατά το δυνατόν παράλληλα με άλλες μετακινήσεις, ώστε να μη διαταράσσεται για μεγάλο χρονικό διάστημα η ομαλή διδακτική διαδικασία. Συνιστάται να καταρτίζεται στην αρχή της σχολικής χρονιάς ετήσιος προγραμματισμός εκπαιδευτικών εκδρομών-μετακινήσεων ή τετράμηνος προγραμματισμός εκπαιδευτικών εκδρομών- μετακινήσεων.

2. Ειδικά, για τις ΣΜΕΑΕ Δ/θμιας Εκπαίδευσης, το σύνολο των σχολικών περιπάτων του άρθρου 1, των εκπαιδευτικών εκδρομών του άρθρου 2, των εκπαιδευτικών

επισκέψεων του άρθρου 3 και των διδακτικών επισκέψεων του άρθρου 4, θεωρείται ενιαίο και δύναται να ανακατανέμεται και να ορίζεται κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, με κύριο κριτήριο τη βέλτιστη κάλυψη των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών και μαθητριών.

Άρθρο 13

Επιλογή Μεταφορικού Μέσου

Εφόσον πρόκειται για ημερήσια, απλή μετακίνηση των μαθητών και μαθητριών, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου λαμβάνει τουλάχιστον τρεις (3) προσφορές για την επιλογή του μεταφορικού μέσου. Η επιλογή της πλέον συμφέρουσας προσφοράς γίνεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών και τον/τη Διευθυντή/ντρια.

Άρθρο 14

Προκήρυξη Πρόσκλησης Εκδήλωσης

Ενδιαφέροντος – Επιλογή Προσφοράς

1. Για τις προγραμματιζόμενες εκδρομές-μετακινήσεις, με διανυκτέρευση, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου προκηρύσσει στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στην οποία υποχρεωτικά αναγράφονται: α) προσορισμός/οί, β) προβλεπόμενος αριθμός συμμετεχόντων/ουσών, γ) μεταφορικό/ά μέσο/α και τυχόν πρόσθετες προδιαγραφές, δ) «κατηγορία» καταλύματος, ε) λοιπές υπηρεσίες (παρακολούθηση εκδηλώσεων, επίσκεψη χώρων κ.λπ.), στ) υποχρεωτική Ασφάλιση Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης Διοργανωτή Ταξιδιών/ Ταξιδιωτικού-Τουριστικού Γραφείου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και η καταληκτική ημερομηνία κατάθεσης των προσφορών, η οποία θα πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες μετά την ανάρτηση της προκήρυξης. Επισημαίνεται ότι οι προσφορές πρέπει να είναι απολύτως ποσοτικά και ποιοτικά συγκρίσιμες προκειμένου να διασφαλίζεται η επιλογή της πλέον συμφέρουσας. Συνιστάται στα σχολεία να ζητούν και την πρόσθετη προαιρετική ασφάλιση, που καλύπτει τα έξοδα σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας. Για τις παραπάνω υπηρεσίες πρέπει να ζητείται η τελική συνολική τιμή του οργανωμένου ταξιδιού, αλλά και η επιβάρυνση ανά μαθητή/μαθήτρια. Η προσφορά του τουριστικού γραφείου θα κάνει ρητή αναφορά στην κατηγορία του καταλύματος που προτείνει. Οι προσφορές, που θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τρεις (3), κατατίθενται κλειστές στο σχολείο. Με κάθε προσφορά κατατίθεται από το τουριστικό γραφείο απαραίτητως και υπεύθυνη δήλωση ότι διαθέτει ειδικό σήμα λειτουργίας, το οποίο βρίσκεται σε ισχύ. Σε περίπτωση που δεν έχει αποσταλεί προσφορά μέχρι την ημερομηνία και ώρα που έχει ορισθεί, σύμφωνα με την προκήρυξη, ο διαγωνισμός επαναπροκηρύσσεται με νέα καταληκτική ημερομηνία, εφόσον υπάρχει χρόνος. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν τα απαραίτητα χρονικά περιθώρια ο διαγωνισμός κηρύσσεται άγονος και το σχολείο απευθύνεται σε συγκεκριμένο τουριστικό γραφείο, αφού ενημερωθεί η οικεία Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με σχετικό πρακτικό.

2. Για την αξιολόγηση των προσφορών και την επιλογή της πλέον συμφέρουσας προσφοράς συγκροτείται Επιτροπή, με Πράξη του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου, η οποία αποτελείται από τον/την ίδιο/α, ως πρόεδρο, δύο (2) συνοδούς-εκπαιδευτικούς, οι οποίοι ορίζονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, δύο (2) εκπροσώπους του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, εφόσον λειτουργεί τέτοιος Σύλλογος, οι οποίοι εκπροσωπούνται με μία (1) ψήφο, καθώς και από δύο (2) εκπροσώπους του 15/μελούς Μαθητικού Συμβουλίου ή/και των 5/μελών Συμβουλίων των Μαθητικών Κοινοτήτων που θα λάβουν μέρος στην εκδρομή-μετακίνηση, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα και ευθύνη επιλογής του τουριστικού γραφείου που θα πραγματοποιήσει την εκδρομή-μετακίνηση. Η επιλογή του τουριστικού γραφείου καταγράφεται στο πρακτικό που συντάσσεται και στο οποίο αναφέρονται με σαφήνεια τα κριτήρια επιλογής. Το πρακτικό αναρτάται άμεσα στην ιστοσελίδα του σχολείου. Ενστάσεις κατά της επιλογής μπορούν να υποβληθούν εντός τριών (3) ημερών από την ανάρτηση του πρακτικού επιλογής.

3. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών και την εξέταση των ενδεχόμενων ενστάσεων, γίνεται η τελική επιλογή του τουριστικού γραφείου και το σχολείο συντάσσει σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού (ιδιωτικό συμφωνητικό), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, που υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη. Επισημαίνεται ότι μετά την κατακύρωση της προσφοράς στο τουριστικό γραφείο δεν μπορεί να γίνει καμία αλλαγή στους όρους της σύμβασης και στις συμφωνημένες υπηρεσίες. Στη σύμβαση περιλαμβάνονται απαραίτητως τα εξής:

- i. Το αναλυτικό πρόγραμμα της εκδρομής - μετακίνησης.
- ii. Το όνομα του ξενοδοχείου, η κατηγορία του, ο αριθμός δωματίων και κλινών και οι παρεχόμενες από αυτό υπηρεσίες.
- iii. Η Ασφάλεια Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης του τουριστικού γραφείου.
- iv. Το συνολικό κόστος της εκδρομής και κόστος ανά μαθητή/τρια.
- v. Τους Γενικούς Όρους συμμετοχής στην εκδρομή.

4. Το σχολείο υποχρεούται να αναρτά στον πίνακα ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του τις προσφορές των τουριστικών γραφείων, τη σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού που υπογράφηκε, καθώς και τον αριθμό του ασφαλιστηρίου συμβολαίου επαγγελματικής ευθύνης.

5. Επισημαίνεται ότι από την παραπάνω διαδικασία προκήρυξης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, αξιολόγησης και επιλογής προσφοράς εξαιρούνται: α. οι ομάδες έως δέκα (10) ατόμων, συνυπολογίζοντας τους εκπαιδευτικούς συνοδούς και β. οι εκδρομές-εκπαιδευτικές μετακινήσεις για τις οποίες η έκδοση εισιτηρίων ή/και η εξασφάλιση της διαμονής γίνεται από άλλους ευρωπαϊκούς ή διεθνείς φορείς. Για τις διασχολικές ομάδες, στις οποίες ανά σχολείο μετακινούνται πλέον των 10 ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και των εκπαιδευτικών, θα πρέπει η διαδικασία προκήρυξης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, αξιολόγησης και επιλογής προσφοράς να γίνει όπως περιγράφεται στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 15

Ειδικές Υποχρεώσεις Ασφαλούς Διενέργειας Μαθητικών Μετακινήσεων

1. Μετά τον προγραμματισμό των πολυήμερων εκδρομών-μετακινήσεων, με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου, καταχωρίζεται η εκδρομή-μετακίνηση στο Πληροφοριακό Σύστημα "Myschool" του Υ.ΠΑΙ.Θ.

2. Οι εκδρομές-μετακινήσεις των μαθητών και μαθητριών είναι δυνατό να πραγματοποιούνται με τα εναέρια, θαλάσσια, οδικά και σιδηροδρομικά μέσα μεταφοράς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι ασφαλείας για καθένα από αυτά.

3. Για την ασφαλή μετακίνηση των μαθητών και μαθητριών, η εκκίνηση των εκδρομών-μετακινήσεων γίνεται από το χώρο του σχολείου ή σε χώρο που καθορίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, δεν πραγματοποιείται πριν από τις 6 π.μ., ενώ η άφιξη στον τόπο προορισμού ή η επιστροφή στο σχολείο ή σε χώρο που καθορίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, πραγματοποιείται το αργότερο έως τις 10 μ.μ., όταν η εκδρομή πραγματοποιείται οδικώς. Σε περίπτωση χρήσης δεύτερου μεταφορικού μέσου, είναι δυνατό να διαφοροποιηθούν τα παραπάνω προβλεπόμενα χρονικά όρια εκκίνησης-άφιξης με απόφαση του κατά περίπτωση οργάνου που εγκρίνει τη μετακίνηση. Επίσης, κάθε είδους μετακίνηση των μαθητών και μαθητριών στον τόπο διαμονής τους κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησης των εκδρομών γίνεται σε χρόνο σύμφωνο με το εγκεκριμένο πρόγραμμα της εκδρομής.

4. Πριν από την αναχώρηση, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου, σε συνεργασία με τον αρχηγό της εκδρομής- μετακίνησης και τους συνοδούς καθηγητές/τριες, τονίζει στους μαθητές και μαθήτριες την ανάγκη για τη σχολαστική τήρηση του προγράμματος της εκδρομής και την υποδειγματική συμπεριφορά τους, έτσι ώστε να επιτευχθούν σε όλη τη διάρκεια της εκδρομής η ασφαλής μετακίνηση, η διαμονή και η ψυχαγωγία, καθώς και οι εκπαιδευτικοί στόχοι.

5. Σε περίπτωση μετακίνησης με τουριστικά λεωφορεία, ο αρχηγός της εκδρομής-μετακίνησης φροντίζει να αναρτηθεί στα οχήματα ευανάγνωστη πινακίδα με την ένδειξη «Σχολική Εκδρομή - (όνομα σχολείου)» σε εμφανή σημεία στο πρόσθιο και οπίσθιο μέρος του οχήματος, η οποία διατηρείται έως το τέλος της εκδρομής.

6. Η τήρηση του προγράμματος της εκδρομής, καθώς και η ασφάλεια των μαθητών και μαθητριών σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης, από την αναχώρηση έως και την επιστροφή τους, αποτελεί ευθύνη του αρχηγού της εκδρομής και των συνοδών εκπαιδευτικών.

7. Ο/Η Διευθυντής/ντρια του σχολείου, εφόσον η μετακίνηση γίνεται με τουριστικά λεωφορεία, απευθύνεται εγγράφως στη Διεύθυνση Τροχαίας της Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε να διενεργηθεί έλεγχος των οχημάτων (έγγραφα καταλληλότητας οχήματος, επαγγελματική άδεια οδήγησης, έγγραφα οδηγού κ.λπ.), λίγο πριν την αναχώρηση των εκδρομικών. Οι συνοδοί καθηγητές/τριες επιβλέπουν τα όρια ταχύτητας και, εφόσον κρίνουν σκόπιμο, απευθύνονται στις αστυνομικές διευθύνσεις του τόπου προορισμού, για επανάληψη των ελέγχων.

8. Οι χώροι που επιλέγονται για τη διαμονή, εστίαση και ψυχαγωγία των μαθητών και μαθητριών πρέπει να διαθέτουν νόμιμη άδεια λειτουργίας και να πληρούν τους όρους ασφάλειας και υγιεινής.

9. Σε έκτακτη ανάγκη ή ανυπέρβλητη δυσκολία που τυχόν προκύψει κατά τη διάρκεια της εκδρομής-μετακίνησης, ο αρχηγός απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή στις κατά τόπο αρμόδιες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για το εσωτερικό και ζητά τη συνδρομή τους, ενώ για το εξωτερικό ζητά τη συνδρομή των πλησιέστερων πρεσβευτικών ή προξενικών αρχών, καθώς και του αρμόδιου Συντονιστή Εκπαίδευσης Εξωτερικού, των οποίων τα τηλέφωνα και τις διευθύνσεις έχει φροντίσει να πληροφορηθεί πριν την αναχώρηση.

10. Για κάθε εκδρομή-μετακίνηση στο εξωτερικό των συνοδών εκπαιδευτικών, των μαθητών και μαθητριών είναι απαραίτητη η ασφαλιστική κάλυψη για τη διάρκεια του ταξιδιού και της διαμονής. Για εκδρομές - μετακινήσεις σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εκπαιδευτικοί απευθύνονται στην αρμόδια ασφαλιστική υπηρεσία για την έκδοση Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας (ΕΚΑΑ). Για τους μαθητές και μαθήτριες θα πρέπει να μεριμνήσουν έγκαιρα οι γονείς τους, απευθυνόμενοι στον ασφαλιστικό τους φορέα, προκειμένου να έχουν τη σχετική πληροφόρηση και να προβούν στην έκδοση ΕΚΑΑ για τα παιδιά τους. Σε περίπτωση αδυναμίας έκδοσης ΕΚΑΑ λόγω υπαγωγής στη νομοθεσία περί ανασφάλιστων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (άρθρο 33 ν. 4368/2016), ο γονέας ή κηδεμόνας υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση στον/στη Διευθυντή/ντρια του Σχολείου, δηλώνοντας επίσης ότι δεν διαθέτει ούτε ιδιωτική ασφάλιση προκειμένου να αποφασίσει ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών για τη δυνατότητα συμμετοχής του/της μαθητή/τριας στην εκδρομή-μετακίνηση. Αν ο μαθητής/τρια διαθέτει ιδιωτική ασφάλιση, ο γονέας ή κηδεμόνας θα πρέπει να καταθέσει σχετική Υπεύθυνη Δήλωση με συνημμένο αντίγραφο συμβολαίου ή βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα.

11. Σε περίπτωση εκδρομής-εκπαιδευτικής μετακίνησης στο εξωτερικό, ο/η Διευθυντής/τρια του σχολείου ή ο/η υπεύθυνος της ομάδας ενημερώνει εγκαίρως την Πρεσβεία ή το πλησιέστερο Προξενείο της Ελλάδας στη χώρα μετάβασης με κοινοποίηση της σχετικής Απόφασης μετακίνησης στη Διεύθυνση Ε1 του Υπουργείου Εξωτερικών (στην ηλεκτρονική διεύθυνση e01@mfa.gr ή στο φαξ 210 - 3682 277).

12. Ο τελικός έλεγχος των δαπανηθέντων για την εκδρομή χρημάτων που προήλθαν από τυχόν πόρους των μαθητικών κοινοτήτων γίνεται από την Επιτροπή η οποία αξιολόγησε τις προσφορές και περιγράφεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 14.

13. Μετά την ολοκλήρωση της εκδρομής-μετακίνησης ο αρχηγός, σε συνεργασία με τους/τις συνοδούς καθηγητές/τριες, συντάσσει λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη διεξαγωγή της, την τήρηση του προγράμματος και το βαθμό επίτευξης των εκπαιδευτικών στόχων της.

Η ως άνω έκθεση υποβάλλεται στον/στη Διευθυντή/ντρια του σχολείου για ενημέρωση του/της ιδίου/ας και

του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και κοινοποιείται στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ο/Η Διευθυντής/ντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υποβάλλει συγκεντρωτική έκθεση των σχολείων της περιοχής ευθύνης του στον/στη Περιφερειακό/ή Διευθυντή/ντρια Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ο/η οποίος/α με τη σειρά του/της συντάσσει την τελική έκθεση για τις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειάς του/της και την υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

14. Επισημαίνεται ότι στο Σχολείο πρέπει να τηρείται πλήρης φάκελος εκδρομών, με αντίγραφα των συμβάσεων του Σχολείου με τα τουριστικά γραφεία και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο αφορά σε κάθε μετακίνηση-εκδρομή.

15. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου είναι να μην προκύπτει δαπάνη για το Δημόσιο.

Γ. Έγκριση εκδρομών-μετακινήσεων.

Άρθρο 16

Εγκρίσεις

1. Μετακινήσεις μαθητών/τριών, με διανυκτέρευση ή χωρίς, που λαμβάνουν χώρα στο εσωτερικό, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται ειδικώς για τις περιπτώσεις μετακινήσεων των άρθρων 6, 7, 8, 11, πραγματοποιούνται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του Σχολείου.

2. Μετακινήσεις μαθητών/τριών, με διανυκτέρευση ή χωρίς, που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό εγκρίνονται από τον/την αρμόδιο/α Διευθυντή/ντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, μετά από εισήγηση του/της Διευθυντή/ντριας και του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών της σχολικής μονάδας, που πραγματοποιεί τη μετακίνηση. Για τη χορήγηση της έγκρισης πρέπει να πληρούνται όλες οι κατά περίπτωση προαναφερόμενες προϋποθέσεις και να υποβληθούν τα παρακάτω συνοδευτικά έγγραφα στον/ην οικείο/α Διευθυντή/ντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από τον/τη Διευθυντή/ντρια του σχολείου ή τον/την αρχηγό της ομάδας, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν την πραγματοποίησης της μετακίνησης:

i. Ακριβές αντίγραφο της απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, σύμφωνα με το άρθρο 9.

ii. Βεβαίωση του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου ότι καλύπτεται ο προβλεπόμενος αριθμός συμμετοχής των μαθητών και μαθητριών όπου αυτό απαιτείται, βάσει των υπεύθυνων δηλώσεων των γονέων/κηδεμόνων τους.

Ο/Η Διευθυντής/ντρια του σχολείου βεβαιώνει, επίσης, ότι έχουν κατατεθεί και τηρούνται στο αρχείο του σχολείου οι ενυπόγραφες δηλώσεις των γονέων/κηδεμόνων όλων των μαθητών και μαθητριών που συμμετέχουν στην εκδρομή-μετακίνηση ή των ιδίων, αν είναι ενήλικοι.

iii. Το εγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα εκδρομής-εκπαιδευτικής μετακίνησης.

2. Εφόσον υπάρχουν σοβαροί λόγοι εξαιτίας των οποίων καθίσταται αδύνατη η πραγματοποίηση της εκδρομής-μετακίνησης στην ημερομηνία που είχε αρχικά αποφασιστεί, είναι δυνατή η πραγματοποίησή της σε άλλη

ημερομηνία με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και σε συνεννόηση με το τουριστικό γραφείο, με βάση τις αντικειμενικές δυνατότητες, αλλά εντός των προβλεπόμενων από την παρούσα υπουργική απόφαση χρονικών περιόδων. Επίσης, είναι δυνατή η αλλαγή των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, μαθητών και μαθητριών, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις όσον αφορά στον αριθμό των συμμετεχόντων μαθητών/τριών και των συνοδών εκπαιδευτικών. Σε κάθε περίπτωση ενημερώνεται εγγράφως η αρμόδια για την έγκριση της εκδρομής αρχή.

Άρθρο 17

Ενημέρωση Προϊσταμένης Αρχής

Στην περίπτωση των μετακινήσεων που περιγράφονται στο άρθρο 16 παρ. 1, οι οποίες πραγματοποιούνται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου ενημερώνει εγγράφως τον/την οικείο/α Διευθυντή/ντρια Εκπαί-

δευσης, για την πραγματοποίησή τους και την τήρηση της προβλεπόμενης με την παρούσα διαδικασία, το αργότερο εντός δύο (2) εργασίμων ημερών από την ημέρα έγκρισής τους, και, σε κάθε περίπτωση, τουλάχιστον μία (1) εργάσιμη ημέρα πριν την προβλεπόμενη ημερομηνία πραγματοποίησής τους.

Άρθρο 18

Με την ισχύ της παρούσας καταργείται η 33120/ΓΔ4/28-02-2017 υπουργική απόφαση (Β' 681), καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει θέματα της παρούσας απόφασης, όσον αφορά στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 12 Φεβρουαρίου 2020

Η Υπουργός

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Η Υφυπουργός

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

